

UCHWAŁA

Dnia 31 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Renata Szczegot

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 31 maja 2023 r.

wniosku pełnomocnika wnioskodawcy K. O. – radcy prawnego B. B. z dnia 23 grudnia 2022 r.,

o wydanie uchwały zezwalającej na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Rejonowego w K. - A. O.

za czyny z art. 212 § 1 k.k. i z art. 216 § 1 k.k.

na podstawie art. 80 § 2c *a contrario* ustawy z dnia 27 lipca 2001r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych

uchwalił:

1. odmówić zezwolenia na pociągnięcie sędziego Sądu Rejonowego w K. - A. O., do odpowiedzialności karnej za wskazane we wniosku czyny;
2. kosztami postępowania obciążyć Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Pełnomocnik K. O. wniósł do Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...] o podjęcie uchwały zezwalającej na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędzi Sądu Rejonowego w K. - A. O. za to, że:

„1. w dniu 16 kwietnia 2021 r. jako sędzia wydała w Sądzie Rejonowym w S. postanowienie o sygn. akt III Nsm [...], gdzie w uzasadnieniu znieważała i pomówiła K. O. poprzez przypisanie jej możliwości zachowań gwałtownych i agresywnych wobec córki;

2. tegoż dnia A. O. w tym samym uzasadnieniu znieśliła K. O. stwierdzeniem, iż jej mąż krzyczał i bił ją, tym samym pomawiając ją, że godziła się na znęcanie psychiczne i fizyczne przez męża ścigane z urzędu z art. 207 k.k., pomimo braku takich zdarzeń”,
tj. za popełnienie czynów z art. 212 § 1 k.k. i z art. 216 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek pełnomocnika nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 80 § 2c p.u.s.p. sąd dyscyplinarny wydaje uchwałę zezwalającą na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, jeżeli zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez niego przestępstwa. Zebrane w sprawie dowody mają wskazać zatem na wysokie prawdopodobieństwo, że sędziemu można postawić zarzut popełnienia przestępstwa (zob. np. uchwała SN z dnia 23 lutego 2006 r., SNO 3/06). Oznacza to, że stopień prawdopodobieństwa uzasadniający uwzględnienie wniosku powinien być wyższy niż przyjmowany w ramach postępowania przygotowawczego. (zob. np. uchwały SN: z dnia 16 maja 2018 r., sygn. akt SNO 18/18; z dnia 13 stycznia 2017 r., sygn. akt SNO 56/16). Co prawda celem postępowania o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej nie jest przesądzenie o odpowiedzialności karnej sędziego, ale podejrzenie popełnienia przestępstwa nie może nasuwać istotnych wątpliwości lub zastrzeżeń, zarówno co do popełnienia samego czynu, jak i okoliczności wpływających na jego przestępność (zob. np. uchwała SN z dnia 16 listopada 2016 r., sygn. akt SNO 38/16).

Tymczasem w przedmiotowej sprawie pełnomocnik oskarżycielki prywatnej nie wykazał, by sędzia A. O. dopuściła się czynów z art. 212 § 1 k.k. i art. 216 § 1 k.k. Istotą zarzutów oskarżycielki prywatnej jest przyjęcie przez sędzię, że K. O. akceptowała realizację zachowań agresywnych dokonywanych przez jej męża względem jej samej oraz córki, a także pomówienie jej samej o możliwość zachowań gwałtownych i agresywnych.

Należy stwierdzić, że sędziowie podczas wymierzania sprawiedliwości mają obowiązek dokonywania oceny poszczególnych zachowań stanowiących przedmiot rozpoznania. Oceny te, odnoszące się do konkretnych osób, mogą narażać na

negatywny odbiór w opinii publicznej lub na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności. Innymi słowy, dopuszczalne jest użycie w uzasadnieniu orzeczenia określeń, które negatywnie oceniają zachowanie osób występujących w danej sprawie (zob. np. uchwała SN z dnia 21 października 2008 r., sygn. akt SNO 81/08). Wypowiedzi tego rodzaju nie są bezprawne, wynikają bowiem z realizacji obowiązków nałożonych na sędziów. Co prawda wyjątkowo takie wypowiedzi mogą stanowić zniesławienie, jednak w takim przypadku należy wykazać, że konkretne działanie wykroczyło poza granice uprawnień i obowiązków wynikających ze sprawowania urzędu sędziego, tj., że pod pozorem dokonywania czynności służbowych sędzia chciał poniżyć daną osobę w opinii publicznej lub narazić ją na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności (zob. uchwała SN z dnia 30 listopada 2016 r., SNO 49/16).

W przedmiotowej sprawie nie jest możliwe przyjęcie wysokiego prawdopodobieństwa popełnienia przez sędziego A. O. czynu z art. 212 § 1 k.k. lub art. 216 § 1 k.k. W uzasadnieniu postanowienia Sądu Rejonowego w S. z dnia 16 kwietnia 2021 r., sygn. akt III Nsm [...], sędzia odnosząc się do sposobu zachowania K. O. i przyczyny tego wyraźnie zaznaczyła, że wnioski te wynikają z opinii sądowo-psychiatryczno-psychologicznej sporządzonej przez biegłych na potrzeby postępowania przygotowawczego. Nie sposób ponadto przyjąć, że z zawartego w uzasadnieniu postanowienia sformułowania, że: „zeznania świadków wskazują, iż E. O. często krzyczał i bił swoją żonę” ma wynikać zniesławienie K. O. jako „nieporadnej ofiary godzącej się na znęcanie”. Okoliczność, że w dniu 16 kwietnia 2021 r. na rozprawie w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym w S. pod sygn. akt III Nsm [...] K. O. zeznała, że: „E. O. nie uderzył mnie” nie świadczy o tym, że sędzia A. O. działała w celu poniżenia wnioskodawczyni w opinii publicznej.

W tym kontekście należy przypomnieć, że nie wyczerpuje znamion zniesławienia zachowanie polegające na wyrażaniu opinii w ramach wykonywania uprawnień i obowiązków, z wyjątkiem sytuacji, gdy są one świadomie nieprawdziwe,

a formułujący je działa w zamiarze ugodzenia w dobre imię lub podważenia

zaufania do osoby opiniowanej (zob. np. wyroki SN: z dnia 23 maja 2002 r., sygn. akt V KKN 435/00; z dnia 18 grudnia 2000 r., sygn. akt IV KKN 331/00). Rzecz jednak w tym, że pełnomocnik K. O. nie wykazał ani nieprawdziwości podanych informacji, ani zamiaru zniesławienia u sędzi A. O.. Co więcej, nie przedstawiono we wniosku jakichkolwiek dowodów na to, by zawarte w zarządzeniu stwierdzenia mogły poniżyć K. O.. Tym bardziej nie sposób twierdzić, że uprawdopodobniony został fakt dokonania przestępstwa zniewagi z art. 216 § 1 k.k., skoro może się ono przejawiać w ubliżaniu komuś słowem lub czynem, o ile stanowi ciężką obrazę skierowaną przeciwko godności osobistej człowieka (zob. uchwała SN z dnia 12 października 2017 r., sygn. akt SNO 32/17). Wyraźnie należy zaś podkreślić, że wzruszeniu ustaleń faktycznych, które kwestionuje strona postępowania, służy kontrola instancyjna, a nie próba pociągnięcia sędziego do odpowiedzialności karnej.

W konsekwencji należało uznać, że pełnomocnik K. O. nie uprawdopodobnił w dostatecznym stopniu, aby sformułowania zawarte w postanowieniu wydanym przez sąd, w skład którego wchodziła sędzia A. O., były nieprawdziwe oraz poniżające K. O. w opinii publicznej lub narażające na utratę zaufania, a tym bardziej, że miały znieważający charakter. Tym samym brak było podstaw do przyjęcia, że zachodzi wysokie prawdopodobieństwo popełnienia przez sędzię A. O. przestępstw z art. 212 § 1 k.k. oraz art. 216 § 1 k.k., co skutkowało brakiem zezwolenia na jej pociągnięcie do odpowiedzialności karnej za wskazane czyny.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak na wstępie.

[SOP]

[ł.n]

